

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 105/26

Λουξεμβούργο, 16 Ιουλίου 2026

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-280/25 | [Lin II] ¹

Καταπολέμηση της σοβαρής απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης: το Δικαστήριο εξηγεί γιατί η απόφαση Lin ² δεν παραβίασε ούτε την αρχή της νομιμότητας των αξιοποιώνων πράξεων και των ποινών ³ ούτε το εθνικό πρότυπο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά το οποίο απαγορεύεται στους δικαστές να συνδυάζουν διαφορετικούς νόμους προκειμένου να προσδιορίσουν το καθεστώς παραγραφής του αξιοποιού ⁴

Με την ίδια απόφαση, το Δικαστήριο παρέχει επίσης διευκρινίσεις σχετικά με την έννοια της «σοβαρής» απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Η απόφαση Lin, της 24ης Ιουλίου 2023, αφορούσε Ρουμάνους υπηκόους οι οποίοι είχαν καταδικαστεί σε στερητικές της ελευθερίας ποινές για την τέλεση φοροδιαφυγής. Τα εν λόγω πρόσωπα προσέβαλαν την εις βάρος τους καταδικαστική απόφαση με ένδικα μέσα υποστηρίζοντας ότι, δεδομένου του εθνικού προτύπου προστασίας σχετικά με την αρχή της αναδρομικής εφαρμογής του επιεικέστερου ποινικού νόμου (*lex mitior*), το αξιόποινο των πράξεών τους είχε παραγραφεί ⁵. Στο πλαίσιο αυτό επικαλέστηκαν, αφενός, δύο αποφάσεις του ρουμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου εκδοθείσες το 2018 και το 2022. Με τις αποφάσεις αυτές είχε κριθεί ανίσχυρη εθνική διάταξη ⁶ που ρύθμιζε τους λόγους διακοπής ⁷ της προθεσμίας παραγραφής του αξιοποιού, με αποτέλεσμα το ρουμανικό δίκαιο να μην προβλέπει, για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών περίπου, κανέναν λόγο διακοπής της εν λόγω προθεσμίας. Αφετέρου, οι καταδικασθέντες στηρίχτηκαν σε μια απόφαση του ρουμανικού Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου του 2022 σύμφωνα με την οποία έπρεπε να θεωρηθεί ότι, κατ' εφαρμογήν της αρχής της αναδρομικής εφαρμογής του επιεικέστερου ποινικού νόμου (*lex mitior*), η κατά τα ανωτέρω απουσία λόγων παραγραφής στο ρουμανικό δίκαιο αφορούσε και τα αδικήματα που τελέστηκαν μεταξύ του χρόνου κατά τον οποίο θεσπίστηκε η επίμαχη αντισυνταγματική διάταξη (εντός του 2014) και της ημερομηνίας έκδοσης της πρώτης αποφάσεως του Συνταγματικού Δικαστηρίου (εντός του 2018) ⁸. Το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί επί της συμβατότητας των προαναφερθεισών αποφάσεων των ρουμανικών δικαστηρίων με το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως με τις διατάξεις σχετικά με την αποτελεσματική καταπολέμηση της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Το Δικαστήριο υπενθύμισε, στην απόφαση Lin, ότι τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε οι προβλεπόμενοι από το εθνικό δίκαιο κανόνες παραγραφής να παρέχουν τη δυνατότητα αποτελεσματικής καταστολής των εγκλημάτων που συνδέονται με απάτες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, και τούτο με σκοπό την αποτροπή ενός συστημικού κινδύνου ατιμωρησίας των δραστών των εγκλημάτων αυτών. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα ρουμανικά δικαστήρια έπρεπε να αφήσουν ανεφάρμοστο το εθνικό πρότυπο προστασίας σχετικά με την αναδρομική εφαρμογή του επιεικέστερου ποινικού νόμου (*lex mitior*) το οποίο είχε καθιερωθεί με την απόφαση του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου του 2022. Αντίθετα, έκανε δεκτή τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης των αποφάσεων του ρουμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου του 2018 και του 2022, δεδομένου ότι αυτές συνιστούσαν εφαρμογή της αρχής της νομιμότητας των αξιοποιώνων πράξεων και των ποινών και ενείχαν μειωμένο συστημικό κίνδυνο ατιμωρησίας σε σύγκριση με την εφαρμογή του εθνικού προτύπου προστασίας σχετικά με την αναδρομική εφαρμογή

του επιεικέστερου ποινικού νόμου (lex mitior), όπως αυτό προέκυπτε από την απόφαση του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου του 2022. Ωστόσο, μετά την έκδοση της αποφάσεως Lin, το ρουμανικό Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο έκρινε, το 2024, ότι τα ρουμανικά δικαστήρια δεν μπορούσαν να αφήσουν ανεφάρμοστη την απόφασή του του 2022 χωρίς να παραβιάσουν τις αρχές της νομιμότητας των αξιοποιούνων πράξεων και των ποινών και της απαγόρευσης της lex tertia. Με τη σημερινή απόφασή του στην υπόθεση Lin II, το Δικαστήριο αποφαινεται, εν συνόψει, ότι η ανωτέρω θέση του ρουμανικού Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου δεν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης.

Η υπόθεση Lin II αφορά διαχειριστή δύο εμπορικών εταιριών ο οποίος είχε εκδώσει εικονικά τιμολόγια με σκοπό τη μείωση της βάσης επιβολής του φόρου προς όφελος τρίτης εταιρίας. Η ζημία που προκλήθηκε στον προϋπολογισμό του ρουμανικού Δημοσίου ανήλθε στα 268 536 ρουμανικά λέου (RON) (ήτοι περίπου 59 304 ευρώ), εκ των οποίων το ποσό του ΦΠΑ ανήλθε στα 163 656 RON (ήτοι περίπου 36 142 ευρώ), θίγοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

Κατά του διαχειριστή κινήθηκε μεν ποινική δίωξη για συνέργεια σε φοροδιαφυγή, εντούτοις εν τέλει αυτός ουδέποτε καταδικάστηκε. Πράγματι, με την πρωτοβάθμια ποινική απόφαση, την οποία μετέπειτα, στις 21 Μαρτίου 2024, επικύρωσε το εφετείο της Oradea (Ρουμανία), διαπιστώθηκε ότι είχε παρέλθει η προθεσμία παραγραφής του αξιοποιούνου των πράξεών του. Κατά της δευτεροβάθμιας αποφάσεως η Εισαγγελία Εφετών Oradea άσκησε, στις 9 Απριλίου 2024, αναίρεση ενώπιον του ρουμανικού Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, υποστηρίζοντας ότι το εφετείο κακώς είχε περατώσει την ποινική διαδικασία εις βάρος του ανωτέρω προσώπου κατ' εφαρμογήν του εθνικού προτύπου προστασίας σχετικά με την αναδρομική εφαρμογή του επιεικέστερου ποινικού νόμου (lex mitior), όπως αυτό είχε καθιερωθεί με την απόφαση του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου του 2022, και χωρίς να λάβει υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Lin. Διατηρώντας αμφιβολίες ως προς την εφαρμογή της αποφάσεως Lin από τα ρουμανικά δικαστήρια, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο υπέβαλε αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, περαιτέρω, σε σχέση με την ερμηνεία της έννοιας της «σοβαρής» απάτης στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης.

Με τη σημερινή απόφασή του, η οποία αποτελεί συνέχεια της αποφάσεως Lin, το Δικαστήριο, πρώτον, **αποσαφηνίζει την έννοια της «σοβαρής» απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης**. Ειδικότερα, στην περίπτωση κατά την οποία καμία εθνική διάταξη δεν καθορίζει το κατώτατο όριο πέραν του οποίου η απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης πρέπει να θεωρείται «σοβαρή», μια απάτη πρέπει να χαρακτηρίζεται αυτομάτως ως «σοβαρή» κατά την έννοια της σύμβασης ΠΟΣ⁹ εφόσον το συνολικό της ποσό υπερβαίνει τις 50 000 ευρώ, ανεξάρτητα από το αν η ζημία που πράγματι προκλήθηκε στον προϋπολογισμό της Ένωσης υπολείπεται ή όχι του εν λόγω ορίου.

Δεύτερον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει **ότι ουδόλως έκρινε, με την απόφαση Lin, ότι το καθιερωθέν στο ρουμανικό δίκαιο πρότυπο προστασίας σχετικά με την αναδρομική εφαρμογή του επιεικέστερου ποινικού νόμου (lex mitior), το οποίο βαίνει πέραν των σχετικών εγγυήσεων που προβλέπει το άρθρο 49 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραβιάζει, κατ' αρχήν, το δίκαιο της Ένωσης. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε απλώς ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν επιτρέπει στα ρουμανικά δικαστήρια να εφαρμόζουν το εν λόγω πρότυπο, το οποίο καθιερώθηκε με την απόφαση του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου του 2022, σε περίπτωση διάπραξης σοβαρής απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Η κρίση αυτή βασιζόταν στο γεγονός ότι η εφαρμογή ενός τέτοιου προτύπου αύξανε σημαντικά τον συστηματικό κίνδυνο ατιμωρησίας** για απάτες αυτού του είδους τον οποίο ήδη ενείχαν οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου του 2018 και του 2022, αφού συνεπάγονταν τη μη πρόβλεψη στο ρουμανικό δίκαιο κανενός λόγου διακοπής των προθεσμιών παραγραφής του αξιοποιούνου για χρονικό διάστημα περίπου τεσσάρων ετών.

Τρίτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η ερμηνεία που δόθηκε με την **απόφαση Lin δεν επιβάλλει στα ρουμανικά δικαστήρια να προβαίνουν στη συνδυαστική εφαρμογή πλειόνων διαδοχικών νόμων** με σκοπό να διαπλάσουν, διά της νομολογιακής οδού, το καθεστώς του τρόπου υπολογισμού της προθεσμίας παραγραφής του αξιοποιούνου. Επομένως, η απόφαση Lin δεν επιβάλλει στα ρουμανικά δικαστήρια να αγνοήσουν το εθνικό πρότυπο προστασίας σχετικά με την αναδρομική εφαρμογή του επιεικέστερου ποινικού νόμου (lex mitior).

Τέταρτον, το Δικαστήριο τονίζει ότι η ερμηνεία που δόθηκε με την απόφαση Lin **δεν παραβιάζει ούτε την αρχή της**

νομιμότητας των αξιοποιώνων πράξεων και των ποινών, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 49 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και στο άρθρο 7 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Πράγματι, το γεγονός ότι η εν λόγω απόφαση απαγόρευσε στα ρουμανικά δικαστήρια να εφαρμόσουν την απόφαση του ρουμανικού Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου του 2022 αποτελεί προέκταση μιας πάγιας νομολογίας του Δικαστηρίου και ήταν, ως εκ τούτου, προβλέψιμο. Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι είχε διαπιστώσει, με την απόφαση Lin, ότι η απόφαση του 2022 δημιουργεί συστηματικό κίνδυνο ατιμωρησίας για τις σοβαρές απάτες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Δεν μπορεί, συνεπώς, να θεωρηθεί ότι υφίσταται οποιαδήποτε αβεβαιότητα ως προς το ζήτημα της συνδρομής ενός τέτοιου κινδύνου, και τα ρουμανικά δικαστήρια οφείλουν, κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως Lin, να λαμβάνουν τον κίνδυνο αυτόν ως δεδομένο.

Πέμπτον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας που έχει η **αρχή του δεδικασμένου στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης**, το δίκαιο αυτό δεν επιβάλλει να αμφισβητηθεί το κύρος των περιβεβλημένων με ισχύ δεδικασμένου αποφάσεων με τις οποίες κρίθηκε, κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως του ρουμανικού Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου του 2022, ότι είχε παρέλθει η προθεσμία παραγραφής του αξιοποιούνου πράξεων που συνιστούσαν σοβαρές απάτες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Τούτου λεχθέντος, δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να θεωρηθεί ότι μια δικαστική απόφαση κατά της οποίας ασκήθηκε αναίρεση έχει περιβληθεί με ισχύ δεδικασμένου.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά, λαμβάνοντας υπόψη την προδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου. Η προδικαστική αυτή απόφαση δεσμεύει κάθε άλλο εθνικό δικαστήριο ενώπιον του οποίου ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο και εφόσον υπάρχει, η σύνοψη](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της αποφάσεως.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106.

Ακολουθήστε μας!

¹ Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιουλίου 2023 στην υπόθεση Lin, [C-107/23](#) (βλ. επίσης ανακοινωθέν Τύπου αριθ. [129/23](#)).

³ Το άρθρο 7 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με τίτλο «Μη επιβολή ποινής άνευ νόμου», στηρίζεται στην αρχή της νομιμότητας των αξιοποιώνων πράξεων και των ποινών και της μη αναδρομικότητας των ποινικών νόμων. Κατά το άρθρο αυτό, κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί για πράξη ή παράλειψη η οποία τη στιγμή της διάπραξής της δεν αποτελούσε αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο. Ομοίως δεν μπορεί να επιβληθεί βαρύτερη ποινή από εκείνη η οποία ίσχυε κατά τη στιγμή της διάπραξης του αδικήματος. Η συγκεκριμένη ρύθμιση προστατεύει τα άτομα από τις αυθαίρετες διώξεις και ανήκει στα θεμελιώδη στοιχεία του κράτους δικαίου.

⁴ Πρόκειται για αρχή του εθνικού συνταγματικού δικαίου κατά την οποία απαγορεύεται στα ρουμανικά δικαστήρια, μεταξύ άλλων, να προβαίνουν στην αποσπασματική εφαρμογή διαδοχικών ποινικών νόμων συνδυάζοντας ορισμένες από τις διατάξεις τους, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού της προθεσμίας παραγραφής του αξιοποιούνου. Η αρχή της αναδρομικής εφαρμογής του επιεικέστερου ποινικού νόμου (lex mitior), όπως έχει ερμηνευτεί από το Συνταγματικό Δικαστήριο της Ρουμανίας, επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια, σε περίπτωση διαδοχής νομικών καθεστώτων, να επιλέγουν και να εφαρμόζουν εκείνον τον νόμο ο οποίος εγγυάται συνολικά την ευνοϊκότερη μεταχείριση του κατηγορουμένου, χωρίς εντούτοις να επιτρέπει τη συνδυαστική εφαρμογή των ευνοϊκών διατάξεων των διαδοχικών νόμων και τη διάπλαση ενός υβριδικού καθεστώτος δια της νομολογιακής οδού (ήτοι τη δημιουργία lex tertia).

⁵ Ως παραγραφή του αξιοποιούνου νοείται ο νομικός θεσμός στο πλαίσιο του οποίου, μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου, εκλείπει η δυνατότητα άσκησης ποινικής δίωξης. Συνεπώς, εάν οι αρμόδιες αρχές δεν ασκήσουν ποινική δίωξη εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, παύουν οριστικά να μπορούν να το πράξουν.

⁶ Η αντισυνταγματικότητα αφορούσε το άρθρο 155, παράγραφος 1, του ποινικού κώδικα του 2009, και οφειλόταν στο ότι η συγκεκριμένη διάταξη παραβίαζε τη συνταγματική αρχή της σαφήνειας και της προβλεψιμότητας του ποινικού νόμου επιτρέποντας τη διακοπή της προθεσμίας παραγραφής του αξιοποιούν από διαδικαστικές πράξεις οι οποίες όμως δεν είχαν κοινοποιηθεί στον ύποπτο ή στον κατηγορούμενο.

⁷ Ήτοι διαδικαστικές πράξεις ή αποφάσεις που διακόπτουν την παραγραφή του αξιοποιούν.

⁸ Απόφαση αριθ. 67/2022 του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου.

⁹ Σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο στις 26 Ιουλίου 1995.